

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**« МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ »**

Ступінь вищої освіти	<i>Магістр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Середня освіта (Історія та правознавство)</i>
Факультет	<i>географії, історії та туризму</i>
Кафедра	<i>Історії, теорії держави і права та філософії</i>
Семестр	<i>1</i>
Кількість кредитів	<i>6</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.пед.н., доц. Левдер Андрій Іванович</i>
Контактна інформація	<i>levderandri1@gmail.com</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Курс „Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої освіти та закладах вищої освіти” спрямований на озброєння майбутніх викладачів знанням теоретичних основ сучасної методики, ознайомлення з специфікою історичних дисциплін у вищій школі, вироблення умінь і навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності викладання.</p>
Мета та цілі	<p>Мета курсу: теоретична та методична підготовка майбутнього викладача історії до викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти, формування предметно-методичної компетентності з історичних дисциплін і навичок організації навчально-виховного процесу з використанням сучасного дидактичного інструменту.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення методологічних та теоретичних засад історичних дисциплін; новітніх досягнень в галузі педагогіки, методики навчання; задач і змісту сучасної історичної освіти; нормативної бази навчання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти; методів, способів, прийомів навчання предметів, інноваційних прийомів викладання; дослідження творчої спадщини української та зарубіжної методичної думки, цілісне її сприйняття; - ознайомити здобувачів з теорією і методикою навчання історичних дисциплін, з традиційними і інноваційними методами, прийомами і технологіями навчання; навчити моделювати заняття різних типів і видів, вільно добирати і оперувати методами і прийомами навчання предмету, оптимізуючи навчально-виховний процес; - вироблення практичних умінь та навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності навчання історичних дисциплін.

Результати навчання	<p>Здобувач вищої освіти з курсу „Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої освіти та закладах вищої освіти” повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сучасну структуру історичної освіти на Україні у закладах фахової передвищої та вищої освіти; – програми і посібники з історії України і всесвітньої історії та інших історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти; – методи формування історичних понять і закономірностей; – форми занять з історії, методику підготовки, методи проведення лекції, семінарів та практичних занять. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати і систематизувати історичний матеріал до заняття; – відповідно до теми вибирати форму заняття його проведення; – методично правильно розробляти заняття; – володіти різними методами проведення занять з історичних дисциплін; – використовувати ефективні прийоми опитування здобувачів на заняттях з історії; – розвивати розумові здібності здобувачів шляхом проблемних завдань і логічних задач; – формувати у здобувачів уміння самостійної роботи з історичним матеріалом; – вміти організовувати та проводити дискусії на історичні теми.
Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: громадянську позицію, навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше.</p>
Пререквізити	<p>Базові знання з дисциплін: «Теорія та методика навчання історії», «Психологія», «Педагогіка», «Шкільний курс історії та методика навчання».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-ть балів
Тема 1. Предмет і завдання курсу.	Визначення змісту і структури нормативних історичних курсів у закладах вищої освіти різних рівнів акредитації. Зв'язок курсу з іншими науками. Державна національна програма реформування вищої освіти	Тести, питання.	6
Тема 2. Концепція історичної освіти у закладах вищої освіти.	Основні принципи реалізації концепції історичної освіти у вищій школі. Здобутки і недоліки в реформуванні змісту історичної освіти в вузах України. Основні риси історичної освіти. Структура історичних знань студентів.	Проекти, практичні завдання.	6
Тема 3. Процес навчання історії та його закономірності.	Навчання як один з видів суспільної діяльності. Викладання і навчання – основні елементи навчального процесу. Закономірності і логіка навчального процесу. Структурні елементи процесу навчання і зв'язок між ними.	Практичні завдання.	6
Тема 4. Закономірності, принципи і правила навчання	Співвідношення закономірностей, принципів і правил. Система принципів і їхній взаємозв'язок. Система правил, творчий характер їх застосування.	Практичні завдання.	6

історії у закладах вищої освіти.			
Тема 5. Методи та засоби викладання історичних дисциплін.	Класифікація методів навчання. Суть і зміст методів навчання. Взаємозв'язок методів і рівнів засвоєння студентами змісту історичних та правознавчих курсів. Роль методів навчання у формуванні творчого мислення студентів. Проблема оптимізації методів навчання історії. Дидактичні функції засобів навчання. Умови ефективного застосування засобів навчання. Види унаочнення. Технічні засоби навчання. Проблеми комп'ютеризації навчального процесу.	Кейси, тести.	6
Тема 6. Види і форми організації навчального процесу.	Види навчання, їх характеристика. Організаційні форми навчання та їх суспільність. Основні вимоги до лекцій практичних занять, консультацій, самостійної роботи студентів. Організація наукової роботи студентів, навчальних і переддипломних практик. Перспективи розвитку видів і форм навчального процесу.	Презентації, тести.	6
Тема 7. Основні вимоги до лекцій у закладах вищої освіти. Підготовка і проведення практичного заняття.	Лекція – як один з основних видів навчальних занять у вищій школі. Обсяг і методика курсу лекцій. Лекційні потоки. Вимоги до лектора закладу вищої освіти. Вимоги до оформлення та представлення лекції. Основні складові лекції. Види лекцій. Права й обов'язки лектора щодо читання курсу лекцій. Дидактична мета практичного заняття. Підготовка викладача до проведення практичного заняття. Семінар, спецсемінар. Оцінювання участі студентів у практичних та семінарських заняттях.	Проекти.	6
Тема 8. Особливості методики викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої освіти.	Закономірності, принципи і правила навчання історії у закладах фахової передвищої освіти. Методи та прийоми навчання історичних дисциплін. Методи та засоби перевірки знань, умінь та навичок, форми контролю у закладах фахової передвищої освіти. Організаційні форми і види навчального процесу у закладах фахової передвищої освіти. Самостійна та індивідуальна робота здобувачів фахової передвищої освіти.	Практичні завдання.	6
Тема 9. Організація самостійної роботи студентів.	Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів. Забезпечення самостійної роботи студентів навчально-методичними засобами. Роль викладача в організації самостійної роботи студента.	Презентації, семінар-дискусія.	6
Тема 10. Організація наукової роботи студентів.	Роль і місце наукової роботи в системі навчальної діяльності студента. Матеріально-методичне забезпечення наукової діяльності студентів. Студентське наукове товариство. Керівництво курсовими, дипломними роботами.	Практичні завдання.	6

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навч.-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів вищ. навч. закладів. К.: Кондор, 2008.-272 с.
2. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#>
3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: Навчальний посібник. Харків, 2009.
4. Горохівський П.І. Вивчення курсу «Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі». Умань, 2013.
5. Ельбрехт О.М. Педагогіка вищої школи: Модульний лекційно-практичний курс: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ Європейський університет. К.: "Європ.ун-ту", 2005.78 с. Бібліогр.: С.76.

6. Кіцак В.М. Особливості тестового контролю знань студентів у межах змістових модулів // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Тернопіль, 2005. Ч. 3.
7. Котляр Р.В. й ін. Студент у вузі: Методичні рекомендації по організації навчальної та самостійної роботи студентів. Миколаїв, 2002.
8. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична робота. Київ.: НМК ВО, 1990. 61 с.
9. Лисенко В., Зазимко Д., Кліх Л. Валідні тести як метод контролю якості професійної підготовки фахівців у ВНЗ // Вища освіта України. 2012. № 2.
10. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних закладів: теоретико-методичний аспект: монографія. Кривий Ріг, 2009.
11. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект)/ М-во освіти і науки України. Х.: "ОВС", 2003. 272 с.
12. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. для студ. магістратури економ. спец. вищ. навч. закладів / Мін-во освіти і науки України; Харківській неціональний аграрний університет імя В.В.Докучаєва.- К.: ЦУЛ, 2007. 232 с. Бібліогр.: С.220-222.
13. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник для студ. пед. вузів / А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т.Шпак. К.: ВЦ "Просвіта"; ПВА "Книга Пам'яті України", 2000. 366 с.
14. Савенко В. В. Завдання та зміст лекцій з історії відповідно до вимог Болонського процесу // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Тернопіль, 2005. Ч. 3.
15. Сич О.І. Про викладання історії у вищій школі // Укр. іст. жур. 1998. № 5
16. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: Навчальний посібник. К., 2011
17. Галахер Кармел Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості. К., 1998.
18. Козак Н.Л. Університетська освіта: Навчальний посібник/ Н.Л.Козак, І.М.Шоробура. Л.: Новий Світ-2000, 2011.180 с.
19. Курилів Валентина. Методика викладання історії: Навч. посібник. Львів; Торонто: Світ, 2003.
20. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Х.: Основа, 2006. 96 с.
21. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібник. К.: Видавництво А.С.К., 2004.
22. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навчальний посібник / За ред. І.Я. Зязюна, О.М. Пехоти. К.: Вид. А.С.К., 2003. 240 с.
23. Українська історична дидактика. Міжнародний діалог. К., 2000.

Допоміжна:

24. Баханов К.О. Дослідницька робота учнів на уроках історії. -Х.: Вид. гр."Основа", 2004.
25. Баханов К.О. Лабораторно-практичні роботи у викладанні історії України. -К.: Генеза, 1996.
26. Демиденко Т.В., Магдик О.П. Удосконалення змісту і методів викладання шкільних історичних дисциплін // Історія України. 2001. №41.
27. Житник Б.О. Методичний поради́ник: Форми і методи навчання. Х.: Основа, 2005.
28. Іванченко В.В. Тенденції та особливості формування історичної культури молоді в сучасних умовах // Грані. 2003. №3. С. 3 - 7.
28. Історія для громадянина. Методичний посібник для вчителів / Горбатенко В. та ін. Львів, 2003. 136с.
29. Комаров В.О. Методичні умови формування історичного мислення старшокласників. Кривий Ріг, 1995.
30. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Професіограма вчителя історії // Історія та правознавство. - 2006. №19 -21. С. 27 - 32.
31. Мокрогуз О.П. Іноваційні технології на уроках історії. Х.: Основа, 2005.
32. Проект концепції історичної освіти середньої загальноосвітньої 12 – річної школи. Розробники: І. Мішина, Л. Жарова. // Історія в школах України. 2002 р., №1.
33. Тематичне оцінювання досягнень учнів на уроках історії // Історія в школі. 2001. № 2. С. 7 - 9.
34. Українська історична дидактика: Міжнародний діалог: Зб. Наук. статей. К.: Генеза, 2000.
35. Фідря О. Методологія історії та формування хронологічних і просторових компетенцій учнів // Історія в школі. №3. 2003. С.18-23
36. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання - Прес, 2003.

14. Інформаційні ресурси

1. <https://classroom.google.com/c/MTc3MTEzMTM1?cjc=sakan7p>
2. <http://www.novadoba.org.ua>
3. <http://ostriv.in.ua/>

4. <http://zakon.rada.gov.ua>
5. <http://users.kpi.kharkov.ua>
6. <http://www.library.edu-ua.net>
7. <http://www.ukr-orthodox.rv.ua>
8. <http://www.mon.gov.ua>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	30
Змістовий модуль 2 (теми 6-10)	30
Підсумковий контроль – екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни